

Referanser:

KM 07/05 Kunsten å være kirke - kulturmelding for Den norske kirke

KM 11/18 Rapport og veivalg for Den norske kirkes kunst- og kultursatsing

KM 11.3/18 Innstilling fra komité A

KR 45.3/18 Orienteringssak om oppfølgingsplan for kultursaken (KM 11/18)

KR 59/20 Kirkelig kulturarvstrategi

KR 06/21 Kirkelig kulturarvstrategi

KM 04/21 Kirkelig kulturarvstrategi

Arkivsak: 19/04316-10

Oppfølging av kultursaken (KM 11/18) med tildeling av kulturmidler

Sammendrag

Kirkerådet vedtok i sak KR 91/20 å sette av 2 millioner kroner til kultur dekket over mindreforbruk i 2020. Det var i samtalen rundt vedtaket en særlig oppmerksomhet om Kirkerådets oppfølging av KM 11/18 Rapport og veivalg for Den norske kirkes kunst- og kultursatsing¹. Denne saken gjennomgår oppfølgingen av KM 11/18 og peker på hvordan de 2 millionene best kan brukes for å følge opp vedtaket. Hvert vedtak belyses ut fra historikk, nå-situasjon, henvendelser om behov fra kirkens kulturaktører og de kulturpolitiske tiltak og prosesser som pågår før det pekes på mulige tiltak og eventuelt behov for tildeling av midler. Følgende vedtak i sak KM 11/18 peker seg da ut: Vedtak 1 Kjerneområde, 3 En mangfoldig kirke, 5 Kirkemusikerne, 6 Barne- og ungdomskultur, 8 Kirkelige kultursentre, 9 Stipendordning og 10 Koordinering av kultur i samisk kirkeliv. Dette gjenspeiles i forslag til vedtak i denne saken.

Forslag til vedtak

Kirkerådet fordeler 2 millioner kroner til kultur på følgende måte:

1. 250.000 kr i utlyst tilskudd til litteratur som kunstnerisk uttrykksform i kirken.

¹ Heretter omtalt som Kultursaken, og tilgjengelig her: https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkemotet/2018/saksdokumenter/km_11_0_18_rapport_veivalg_den_norske_kirkes_kunst_og_kultursatsing.pdf

2. 250.000 kr i utlyst tilskudd til kompetanseheving og utøvelse av musikkprogram hvor de unge selv medvirker til utforming av tiltaket.
3. 400.000 kr i utlyst tilskudd til opprettelse av kirkelige kultursentre og 600.000 kr til utprøving av engasjementstillinger for profesjonelle sangere i domkorene.
4. 100.000 kr i oppdragsmidler til Kirkemusikksenter Nord til etablering av et allment tilgjengelig kirkemusikalsk arkiv for notemateriell.
5. 300.000 kr i utlyst arbeidsstipend til salmedikting og melodikomposisjon.
6. 100.000 kr til ferdigstilling av spillebok for nord-samisk salmebok.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet behandlet rapport om kirkens kultursatsing i 2018 og besluttet veivalg for arbeidet fremover (KM 11/18 og KM 11.3/18). Kirkens kulturmelding fra 2005 *Kunsten å være kirke* (KM 07/05) ble her videreført som et grunnlagsdokument for arbeidet med kirke, kunst og kultur på alle plan i Den norske kirke. Orientering om oppfølgingsplan for saken innenfor vedtatt visjonsdokument 2019-2021 (KM 07/18) ble fremlagt Kirkerådet september 2018 (KR 45.3/18). Kirkerådet vedtok i desembermøtet 2020 at det skulle settes av 2 millioner kroner til kultur og satsing på regionale kultursentre dekket over mindreforbruk i 2020 (sak KR 91/20). Denne saken går igjennom status for oppfølgingen av Kirkemøtets vedtak i 2018 og foreslår hvordan de vedtatte 2 millionene kan brukes for å realisere Kirkemøtets vedtak.

Vedtak 1 Kjerneområde

Vedtaket lød:

«Kirkemusikk og andre kunstneriske uttrykksformer er integrert i og utvider kirkens forkynnelse, trospraksis og tilbedelse. Kirkemøtet ser arbeid med kunst og kultur som et kjerneområde som åpner troens rom gjennom et mangfold av uttrykk. Dette arbeidet må ivaretas i plan- og budsjettarbeid på alle nivåer i kirken.»

Oppfølging 2019-2020:

Kirkerådet har brukt digitale plattformer for å gjøre vedtaket i KM 11/18 tilgjengelig, inkludert grunnlagsdokumentet *Kunsten å være kirke*. Kultur har stått på dagsorden i Kirkerådets møter med stiftsdirektørene og KA. I KA og deres fagutvalg for musikk (FUM) har fokus blant annet vært på samarbeid om planarbeid for kirkemusikk, kor og kultur i Håndbok for menighetsråd og kirkelige fellesråd. Kultur er ivaretatt i Kirkerådets årsplaner og budsjett.

Oppfølging 2021:

Tilskudd til kirkemusikk under budsjettgruppe 2 i budsjett for Den norske kirke², var ved opprettelsen i 2005/2006 på 1,2 millioner kroner. Potten ble økt til drøyt 1,9 millioner kroner i 2020³. Midler til kirkemusikkordningen i Norsk kulturråd ble etablert i 2005 og hadde da 34 millioner kroner til fordeling. Summen økte til 8,4

² Tidligere *Tilskuddsordning 1B*, som omtaler blant annet kirkemusikk.

³ Dvs. at potten har økt omtrent 1,6 ganger siden ordningen ble etablert.

⁴ I KAs rapport *Mangfold og egenart Utfordringer og kompetansebehov på kirkemusikksektoren* fra 2006 står det 4. millioner Det er feil. Det korrekte tall er 3 millioner Se også side 21-22, men også 23-24 (Kirkemusikk og økonomi).

millioner kroner i 2019⁵. Kirkerådet vil derfor i 2022 utrede om Budsjettgruppe 2, tilskudd (kirkemusikk) bør økes slik at tilskuddet prosentmessig kommer på nivå med økningen av midler til kirkemusikk i Norsk kulturråd.

Vedtak 2 Kunsten å være kirke

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet gleder seg over arbeidet som har skjedd på kulturfeltet i Den norske kirke siden 2005. Utredningen Kunsten å være kirke – om kirke, kunst og kultur og betydningen av dens høringsmaterie, videreføres som et sentralt grunnlagsdokument i arbeidet med kirke, kunst og kultur på alle plan i Den norske kirke, også innenfor samisk kirkeliv. Kirkemøtet ønsker at kirken skal ha et kontinuerlig faglig arbeid innen teologi og kunst slik at kompetanse på feltet blir ivaretatt og videreutviklet.»

Oppfølging 2019-2020:

Kulturrådgiversamlingene har vært arena for å bidra til at et kontinuerlig fagarbeid innen teologi og kunst blir ivaretatt på alle nivåer i kirken. Sammen med KA og Kirkevergelaget har Kirkerådet hatt møter med artister og management om kirken som utleieaktør. En veileder om dette er produsert og lansert for å øke profesjonaliteten som utleieaktør.

Oppfølging 2021:

Vedtak 2 og 4 i KM 11/18 løfter frem ønske om økt bruk av utøvende kunstnere i kirken. Forskning⁶ viser at kirke/gudshus/religiøse forsamlingshus rangerer som nummer 2 i økt bruk av profesjonelle utøvere. Bibliotekene ligger på førsteplass. I kirker melder 92 % om økt eller samme bruk som før⁷. Kirkekulturpolitisk og i møte med allment kulturliv vil det styrke kirken som kulturaktør å ha dokumentasjon på bruk av utøvende kunstnere i gudstjenestelige handlinger og til kunst- og kulturarrangement. Kirkerådet vil derfor gjennomgå kirkelig statistikkføring på kulturfeltet for å vurdere om det bør gjøres endringer for bedre å kartlegge bruk av profesjonelle utøvere.

Vedtak 3 En mangfoldig kirke

Vedtaket lød:

«Et mangfold av estetiske uttrykk hører hjemme i kirkens rom. Taktil kunst, ordkunst, tegnspråkpoesi og andre visuelle uttrykksformer er eksempler på kunstformer som også kan kommunisere på en særlig måte med mennesker med funksjonsnedsettelse.»

Oppfølging 2019-2020:

Det er igangsatt en arbeidsgruppe med fokus på to aspekt: plikter og rettigheter i forhold til likestillings- og diskrimineringsloven og Kulturdepartementets oppdrag til Norsk kulturråd om mangfold i kulturlivet og forventinger innad i kirken som kulturarena og aktør på dette feltet.

Kirkerådet fikk 600.000 kr av Nasjonalbiblioteket i Bokåret 2019 til litteraturtiltak i menigheter. Midlene ble fordelt på 36 aktører som gjennomførte 62 arrangement med tilsammen 4 990 publikummere. Dette økte kirkens bruk av litteratur som

Domkirkemidlene gikk inn i rammetilskuddet til rDnk i 2018, jf. KR 53/17. Se også KM 11/18, side 56-57.

⁵ Dvs. at potten har økt omtrent 2,8 ganger siden den ble etablert.

⁶ *Kulturarenaer 2016: Kartlegging av kulturaktiviteter og kulturarenaer i norske kommuner* ved Uni Rokkan-senteret. Ferdigstilt desember 2016. Se også KM 11/18, side 47.

⁷ 47 % melder om økt bruk, 45 % om samme bruk som før og kun 8 % om mindre bruk.

uttrykksform. Tilbakemeldingene fra tilskuddsmottakerne viser at det er potensial for økt bruk av kulturtilbud innen litteratur i kirken, men det forutsetter økonomisk støtte.

Oppfølging 2021:

I 2020 ga regjeringen Norsk kulturråd i oppdrag å være nasjonal koordinator for økt mangfold, inkludering og deltakelse i kultursektoren. Tilgjengelige kulturlokaler inngår i dette for å ivareta et mangfold hos bruker, utøver og innhold⁸. Kirkerådet har deltatt med innspill og på webinar om hvordan dette kan iverksettes og har en egen arbeidsgruppe på feltet. I gruppen henter man inspirasjon fra erfaringer fra aktører som f.eks. Foreningen !les og metodikken i Hålogaland Teaters tilrettelagte program⁹, samt tiltak fra blant annet Døvekirken, KABB og bispedømmene. Saken skal også drøftes med kulturrådgiverne med tanke på å utarbeide en strategi.

I det lokale kulturtilbudet er musikk og scenekunst de dominerende kunstformene når man ser kulturlivet under ett. Dette avspeiler seg i kirken med hensyn til bruk av kunstneriske uttrykksformer¹⁰. Tiltak for å sikre en mangfoldig bruk av kunstneriske uttrykk er således en villet kulturpolitisk satsing i kirken, inkludert tilrettelegging. Sammen med oppfølging av vedtak 12 vil Kirkerådet styrke oppfølgingen av tilgjengeliggjøring av kirken som kulturarena for brukere og utøvere, jf. Norske konsertarrangørers innsats på dette feltet¹¹.

Ett tiltak foreslås tildelt midler:

Litteraturprogram i kirken lokalt til barn og unge: Det settes av 250.000 kr i 2021 i tilskudd til videre utforskning av bruk og tiltak innen litteratur som kunstnerisk uttrykksform i kirken. Tiltaket skal være utviklet lokalt sammen med barn og unge, og det oppfordres til å utvikle tilrettelagte tiltak. Midlene lyses ut og tildeles etter søknad.

Vedtak 4 Kirkerommet

Vedtaket lød:

«Kirkerommet er hellig og kan brukes av kunstnere til kunstuttrykk som beveger, utfordrer, åpner opp og utvider horisonten vår.»

Oppfølging 2019-2020: :

Vedtaket er ivaretatt blant annet gjennom lov- og regelverk for bruk av kirken, på kirkens inter- og intranett og KAs kirkebyggdatabase www.kirkesok.no. Det har vært dialoger med Riksantikvar, kirken lokalt, biskopene og andre sentrale aktører om forvaltning av kirkebygg for å sikre en aktiv bruk og forvaltning av kirken som kulturinstitusjon.

Oppfølging 2021:

Utredningsarbeid om kirkens kulturarv er gjennomført. Kirkelig kulturarvstrategi blir Kirkemøtesak i 2021, jf. KR 59/20, KR 6/21 og KM 04/21.

⁸ Dette medfører også et tilretteleggingsperspektiv med tiltak som tilgjengelighetsertifisering og ledsagerbevisordningen. Se KM 11/18 vedtak 12, <https://www.tilgjengelighetsmerket.no/> og https://bufdir.no/Nedsatt_funksjonsevne/Ledsagerbevis/Informasjon_til_kommunene/

⁹ Hålogaland Teater, Relæxt teater – forestillinger for alle som liker løsere rammer: <https://halogalandteater.no/opplev-mer/relaext-teater>.

¹⁰ 90 % av kirke/gudshus/religiøse forsamlingslokaler byr på musikk/konserter av noe slag (musikk 95 %, scenekunst 64 %, litteratur 56 %, visuell kunst 42 % og film/video 33 %), se KM 11/18 side 44-45.

¹¹ <https://www.tilgjengelighetsmerket.no/>

Vedtak 5 Kirkemusikerne

Vedtaket lød:

«Kirkemusikerne er nøkkelpersoner i kirkens arbeid med kunst og kultur. Kirkemøtet vil fremholde betydningen av at kirkemusikerstillingene har en tilstrekkelig stillingsprosent som gir rammer til å drive kor- og øvrig kulturarbeid, i tillegg til ansvar for musikk ved gudstjenester og kirkelige handlinger.»

Oppfølging 2019-2020:

Utviklingen av kirkemusikerstillingene er fulgt opp gjennom Kirkerådets observatørplass i KAs Fagutvalg for kirkemusikk (FUM). Kirkemusikere har vært involvert i å sikre kvalitet på feltet liturgisk musikk. Rekrutteringsprosjektet Pilegrim i orgelsko (PIO) er gjennomført. Prosjektet involverte 60 barn og unge mellom 7 og 19 år sammen med organister, studenter som instruktører og noen folkemusikere. Det ble samarbeidet med musikkfestivaler, Ung kirkesang og utvalgte kulturskoler. Flere av deltakerne i prosjektet har søkt høyere utdanning innen kirkemusikk. Prosjektet lever videre i barne- og ungdomsorganisasjonen Ung kirkesang.

Oppfølging 2021:

Å styrke produksjon av nye salmer er satt på dagsorden for 2021. Det er også en konsultasjon om kirkemusikernes erfaringer med kirkelig festivalarbeid.

Norsk kulturråd la om kirkemusikkordningen med virkning fra 2020. Foreløpig effekt av den viser at kirken har kommet godt ut av endringen¹², men kirken kan bli bedre, særlig på søknader for bestillingsverk. Ved tildeling av midler til kulturrådgiverstillingene presiserte departementet at en sentral arbeidsoppgave for kulturrådgiverne var å utvikle høy kompetanse i menighetene lokalt innen prosjektutvikling og søknadsskriving¹³. Kulturrådgiverne skal bistå kirkemusikerne med å imøtekomme utfordringen fra Norsk kulturråd til å utvikle søknader innen bestillingsverk, men også generell søknadsskriving. Kirkerådet vil drøfte med kulturrådgiverne hvordan kirkelig søknadskompetanse kan styrkes ytterligere.

Vedtak 6 Barne- og ungdomskultur

Vedtaket lød:

«Det er en forutsetning at barn og unge får være med å utforme og delta aktivt i kirkens kulturarbeid. Kirkens ansatte og frivillige er ressurspersoner som tar del i skapende arbeid sammen med barn og ungdom gjennom veiledning og oppfølging. Den norske kirke må bruke mulighetene for samarbeid med kulturskoler, lokale organisasjoner og grupperinger som jobber med barn og unge på dette området. For å fremme og utvikle kulturet barne- og ungdomsarbeid, særlig korarbeidet, ber Kirkemøtet Kirkerådet om å stå sammen med barne- og ungdomsorganisasjonene i kirken om kompetanseutvikling og rekruttering.»

Oppfølging 2019-2020:

Korarbeidet er fulgt opp gjennom eksisterende møtepunkt med koraktører. Oppfølging av kompetanseutvikling og rekruttering overfor barn og unge er gjort blant annet gjennom kontakt med orgelskolene og nevnte Pilegrim i orgelsko. Synliggjøring av kulturprogram er styrket, sist med webinar.

¹² Rapport fra Norsk kulturråd med tall fra tre av fire kvartal viser blant annet: færre søknader, men økt tildelingssum. Dette er en villet retning. Flest søknader innen feltene utøver og arrangør.

¹³ Se KM 11/18 side 16-19.

Oppfølging i 2021:

Den statlige Barne- og ungdomskulturmeldingen kommer våren 2021. Den skal drøftes med Den norske kirkes Ungdomsutvalg (DnkU) og Samarbeidsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner (SBU). Kirkemøtet vektla i vedtak 6 samarbeid med kulturskoler, lokale organisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner. På vei ut av pandemien bør kirken stå i fremste rekke med et styrket programtiltak innen kunst- og kultur hvor barn og unge selv får utforme og delta aktivt i kirkens kulturarbeid.

Ett tiltak foreslås tildelt midler:

Kulturmidler til barn og unge (musikk- og korvirksomhet): Det tildeles 250.000 kr i tilskudd til kompetanseheving og utøvelse av musikkprogram hvor de unge selv medvirker til utforming av tiltaket/verket, og det oppfordres til å utvikle tilrettelagte tiltak. Midlene tildeles etter søknad.

Vedtak 7 Kulturrådgiverstillingene

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet fremhever betydningen kulturrådgiverne har for kirken. De bidrar til et bredt samarbeid mellom kirken og ulike kulturinstitusjoner og aktører. Kirkemøtet mener kulturrådgiverne må ha tett kontakt med kirkemusikerne og skape arenaer for faglig oppfølging og fagsamlinger for denne yrkesgruppen.»

Oppfølging 2019-2020:

Kirkerådet har ansvar for en årlig samling for kulturrådgiverne. Kirkerådet og kulturrådgiverne har etablert dialog med domkantorene om deres kirkemusikalske virke. Kulturrådgiverne ved bispedømmekantorene har regionale nettverk for kirkemusikere.

Oppfølging 2021:

Kulturrådgiverstillingene er finansiert innenfor nåværende budsjetter. Kirkerådet koordinerer kulturrådgiverne, og ledelsen av disse skjer ved hvert kontor.

Vedtak 8 Kirkelige kultursentre

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet vil fremheve den betydning kirkelige kultursentra som Kirkemusikksenter Nord og KULT Senter for kunst, kultur og kirke har hatt i oppfølgingen av Kunsten å være kirke. Kirkemøtet ser også muligheten for at flere regionale kompetansesentra eller formaliserte nettverk for kunst og kultur kan dannes. Det forutsetter et finansielt spleiselag - med lokale variasjoner - mellom kirkelige og kommunale instanser og andre bidragsyttere.»

Oppfølging 2019-2020:

Kirkerådet hadde konsultasjon i 2019 og møte med de etablerte sentrene og sentre under utvikling i 2020, der styrking og muligheten for å etablere sentre eller formaliserte nettverk har vært tema. Saken har også vært drøftet med kulturrådgiverne og andre relevante aktører.

Arbeidet med å få etablert og bygd ut kirkelige kultursentre før 2018 omtales i KM 11/18¹⁴, bla med henvisning til erfaringene fra Liturgisk senter i Trondheim og fra

¹⁴ KM 11/18, kap. 1.1. side 14-19 og kap. 3.2 side 71-77. Her omtales også stipulert økonomisk kostnad ved drift av kirkelige kultursentre: <https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres->

Møre bispedømme. Møre bispedømme konkluderte siden med at den aktuelle arrangørkirke heller burde ta direkte kontakt med utøvende kunster. Tunsberg bispedømme har hatt dialog med Bragernes kirke og organisasjonen Ad Fontes om oppbygging av et senter. Per i dag ønsker bispedømmet å kjøpe kompetanse av miljøene ved behov. I Bjørgvin bispedømme pågår utredning av opprettelse av Kirkemusikksenter Vest i samarbeid med Bergen kirkelige fellesråd og Bergen Domkirkes menighetsråd. En beslutning er planlagt tatt før sommeren 2021. Kirkerådet har ikke kjennskap til hvordan de andre bispedømmene stiller seg til regionale kultursentra.

Norsk kulturråd har nylig revidert driftstilskuddordning for regionale kompetansesentre for musikk og nettverk. De regionale kompetansesentrene for musikk gikk inn i en egen ordning innenfor driftstøtteordningen i Norsk kulturfond. Kirkemusikksenter Nord har vært på statsbudsjettet siden 2019 og er inkludert i den nye omleggingen. Det kan argumenteres for at Den norske kirke i større grad bør benytte seg av driftstøtteordningen i Norsk kulturråd fremover.

Kirkemusikerne er nøkkelpersoner i kirkens arbeid med kunst og kultur. I dette arbeidet representerer domkirkene ved deres korvirksomhet en spydspiss. Muligheten som disse regionale miljøene representerer, ble fremhevet av Kirkemøtet i 2005 i vedtaket om opprettelse av regionale kirkelige kultursentre¹⁵. Det er derfor et spørsmål om disse kan anses som kirkemusikalske sentre. Det er igangsatt oppbygging av profesjonelle kor i Norge¹⁶. Det kan argumenteres for at kirken bør være en betydelig aktør i den oppbyggingen og slik ivareta den kirkemusikalske arven på korfeltet. Representanter for domkantorene har overfor Kirkerådet ytret ønske om å kunne få midler til profesjonelle sangere i koret. På bakgrunn av dette har Kirkerådet ytret ønske overfor Norsk kulturråd om å styrke tildeling av midler til profesjonelle sangere i kor gjennom deres tilskuddsordninger.

Kirkelige kultursentre – oppgave og organisering

For å sikre at kirken oppretter robuste og levedyktige kirkelige kultursentre med adekvat plassering i organisasjonen, bør blant annet følgende spørsmål drøftes og avklares:

- Hvilket behov vil regionale kirkelige kultursentre dekke som ikke kan gjøres av andre?
- Hva skal oppgavefordelingen mellom kulturrådgiverne og sentrene være?
- Hvor i organiseringen vil kirkelige kultursentre og domkorene inngå, og på hvilken måte?
- Skal sentrene være produksjons- og/eller kompetansesentre?
 - Produksjonssenter krever at menighetene vil ta imot produksjoner heller enn å utvikle egne produksjoner
 - Kompetansesentre må vurderes i lys av de kirkelige utdanningsstedenes ansvar for etter- og videreutdanning, men også etablerte kompetansesentre for det allmenne kulturliv
- Hvordan skal økonomien komme på plass, og hvem skal ha det økonomiske ansvaret for sentrene?

[kirken/kirkemotet/2018/saksdokumenter/km_11_o_18_rapport_veivalg_den_norske_kirkes_kunst_og_kultursatsing.pdf](https://kirken.no/globalassets/kirken.no/migrering/km2005_sak7_vedtak.pdf)

¹⁵ Vedtak 15 b): https://kirken.no/globalassets/kirken.no/migrering/km2005_sak7_vedtak.pdf

¹⁶ Se Strategidokumentet *Fleirstemt. Strategi for korutvikling i Norge* (2016) side 10 og 29. Nidaros domkirke og Vår Frue menighet omtales i et prosjekt sammen med Trondheim symfoniorkester (treårig prosjekt fra 2015 hvor 12 engasjementsstillinger med 60 % stillingsbrøk ble utlyst, se side 14). Se også KM 11/18 side 55-56.

Det foreslås at det nedsettes en arbeidsgruppe for å se på dette i 2021, og at en sak om dette fremmes for Kirkerådet når arbeidsgruppen er ferdig.

To tiltak foreslås tildelt midler:

Kirkelige kultursentre og domkorene: Det avsettes 400.000 kr i 2021 til opprettelse av kirkelige kultursentre og 600.000 kr til utprøving av engasjementstillinger av profesjonelle sangere ved korene. Midlene utlyses og tildeles etter søknad.

Kirkemusikalsk notearkiv: Kirkerådet er informert om at det er krevende å få tilgang til notemateriell innen kirkemusikk til bruk lokalt i kirken. Grunnen til dette er at store deler av materialet finnes i private samlinger. Kirkemusikksenter Nord har derfor igangsatt et prosjekt for bygge opp et kirkemusikalsk notearkiv slik at notene blir allment tilgjengelig. Nasjonalbiblioteket bør konsulteres i dette arbeidet for å sikre at notematerialet også blir oppbevart og distribuert forskriftsmessig forsvarlig i henhold til gjeldene opphavsrettsrettigheter og lover og forskrifter for arkivering. Det tildeles 100.000 kr i 2021 i oppdragsmidler til Kirkemusikksenter Nord til etablering av et allment tilgjengelig kirkemusikalsk arkiv for notemateriell. Nasjonalbiblioteket skal konsulteres for å sikre at notematerialet blir innhentet, oppbevart og distribuert forskriftsmessig i henhold til gjeldene opphavsrettsrettigheter og lover og forskrifter for arkivering.

I tillegg foreslås det nedsatt en arbeidsgruppe for å se på spørsmål knyttet til regionale kirkelige kultursentra.

Vedtak 9 Stipendordning

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere muligheten for å opprette en stipendordning for skapende kunstnerisk arbeid.»

Oppfølging 2019-2020:

Man bør regne med at de statlige og andre støtteordninger jevnlig tas opp til vurdering, inkludert stipend av ulik art til utøvende kunstnere. Beslutning om en kirkelig stipendordning bør tas i lys av de til enhver tid eksisterende rammebetingelser innen det allmenne kulturliv. Kirkerådet har derfor ventet på regjeringens beslutning om innholdet i en regionalisering av kulturlivet, særlig endringer av ulike tilskuddsordninger. Regjeringen skrinla regionaliseringen av kulturlivet før sommeren 2020¹⁷.

Oppfølging 2021:

Når regionalisering av kulturmidler nå er avlyst, vil Kirkerådet starte arbeidet med å se på i hvilken grad kirken utnytter muligheten til å søke om midler til kultur i det allmenne kulturliv. Kirkerådet vil på bakgrunn av dette vurdere en egen kirkelig stipendordning¹⁸. En utprøving av stipendtildeling i 2021 vil i denne sammenheng styrke beslutningsgrunnlaget for en eventuell opprettelse av en kirkelig stipendordning.

Det er behov for nye salmer for å fornye det teologiske språket og billedbruken. I utgivelsen av Norsk salmebok 2013 er det en overvekt av mannlige tekstforfattere, oversettere og komponister.

¹⁷ Lenke til informasjon om skrinlegging av regionalisering av kulturlivet:

<https://www.nrk.no/kultur/regjeringen-snur--skrinlegger-kulturens-regionreform-1.15004224>

¹⁸ Jf. KM 11/18 pkt 3.17 Kirkelige kulturfond side 96-97.

Ett tiltak foreslås tildelt midler:

Arbeidsstipend: Det avsettes 300.000 kr i 2021 i midler til arbeidsstipend til salmedikting og melodikomposisjon. Stipendene vil være på inntil 50.000 kr. Kvinner og yngre tekstforfattere og komponister oppfordres til å søke. Midlene utlyses og tildeles etter søknad.

Vedtak 10 Koordinering av kultur i samisk kirkeliv

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet oppfordrer Kirkerådet og Samisk kirkeråd sammen med bispedømmerådene til å styrke og koordinere satsningen på samisk kirkemusikk og kirkekunst.»

Oppfølging 2019-2020:

Kirkerådet og Samisk kirkeråd har igangsatt en arbeidsgruppe sammen med representanter fra de fire bispedømmene med et særlig ansvar for samisk kirke- og kulturliv. Manus til spillebok for nordsamiske samler er påbegynt, men trenger ytterligere ressurser for å kunne ferdigstilles i 2021. Det er nedsatt en samisk kirketekstilgruppe og det samarbeides med Svenska kyrkan om en sørsamisk salmebok.

Oppfølging 2021:

Det blir utarbeidet en veiledning for økt bruk av samisk kirkemusikk og kirkekunst i kirken i 2021. Det blir arbeidet med å få tilstrekkelig med ressurser for å ferdigstille det påbegynte arbeidet.

Ett vedtak foreslås tildelt midler:

Spillebok for nordsamisk salmebok: Det avsettes 100.000 kr i 2021 til ferdigstilling av spillebok for nord-samisk salmebok – inkludert innhenting av rettigheter.

Vedtak 11 Integrering av kultur i eksisterende planverk

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet anbefaler alle landets menigheter å integrere sitt kulturarbeid i det eksisterende planverk. I tillegg til Plan for kirkemusikk hører dette naturlig hjemme også i trosopplærings- og diakoniplaner. Innholdet må samordnes slik at også kulturarbeidet innenfor samisk kirkeliv ivaretas. Videre oppfordrer Kirkemøtet alle landets menigheter til å vedta og jevnlig oppdatere sin Plan for kirkemusikk.»

Oppfølging 2019-2020:

Kirkerådet har bidratt til at integreringen av kultur i det eksisterende planarbeidet i økende grad blir et fast tema på ulike fagrådgersamlingene. Innen det samiske området er dette ivaretatt på Samisk kirkelivskonferanse og nettverksseminar for samisk trosopplæring. Plan for kirkemusikk inngår i dette oppfølgingsarbeidet.

Oppfølging 2021:

Helhetlig menighetsplan, som skal til Kirkemøtet 2021, vil gi en ny anledning til å jobbe helhetlig med kirkemusikk og kultur i menighetene.

Vedtak 12 Bygging av nye kirker

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet vil fremheve betydningen av å utarbeide planer for utsmykning, inventar og utstyr samt plass til orgel fra starten av når det skal bygges ny kirke. I samiske områder bør samiske kulturuttrykk være en likeverdig del i

planene for kirkebyggets arkitektur, utsmykning og inventar. Det er viktig at arkitekt, kunstner og orgelbygger samarbeider tidlig om et helhetlig uttrykk for kirkebygget. Akustikk og lyssetting må integreres i prosjekteringen sammen med øvrige behov kirken har i sine kulturaktiviteter. Prinsippet om universell utforming må også gjelde for kirkens gudstjenesteliv og arbeidet med kunst og kultur slik at det kommuniserer til flere sanser.»

Oppfølging 2019-2020:

Momentene i vedtaket ble blant annet vektlagt i vurdering av søknad om godkjenning av bygging av ny kirke i Sola sentrum¹⁹. Når nå godkjenning av nye kirker er overført fra departementet til Den norske kirke, vil Kirkerådet ha en større anledning til å påvirke dette.

Oppfølging 2021:

Vedtaket vil ha løpende oppfølging, særlig med hensyn til godkjenning av bygging av nye kirker da godkjenning av slike saker ble overdratt til Den norske kirke med virkning fra og med 1. jan. 2021.

Vedtak 13. Åpne kirker og pilegrimsarbeid

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet ser at åpne og tilgjengelige kirkerom er viktig både for lokalsamfunnet og mennesker på reise. Kirkemøtet oppfordrer menighetene til å samarbeide med hverandre og relevante samarbeidspartnere for å sørge for flere åpne kirker. Særlig er dette viktig langs pilegrimsledene.»

Oppfølging:

Kirkerådet har hatt temaet åpne kirker som løpende sak i *Nasjonalt kirkelig Pilegrimsutvalg*. Nytt mandat for utvalget vektlegger tettere samarbeid med *Nasjonalt pilegrimsenter* for å utvikle program for åpne kirker bl.a. gjennom kirketurisme og stedsutvikling og felles årskonferanse. En arbeidsgruppe er igangsatt for å utarbeide en motiverende veiledning om hvordan og hvorfor kirkene kan være åpne. KA er med i denne arbeidsgruppen. Veiledningen lanseres mai 2021.

Vedtak 14 Utdanningsinstitusjonene

Vedtaket lød:

«Kirkemøtet oppfordrer utdanningsinstitusjonene til å legge inn kulturkompetanse – også for samisk kultur – i sine utdanningsprogram for de kirkelige yrkesgrupper både i grunn-, etter- og videreutdanning. Kirkerådet bes følge opp dette arbeidet i kompetansekrav til de vigslede stillingene.»

Oppfølging 2019-2020:

Kirkerådet har fulgt opp kirkens kompetansebehov innen kulturfeltet, også det samiske, gjennom etablerte møtepunkt med utdanningsinstitusjonene.

Oppfølging 2021:

Arbeidet forsetter i 2021.

¹⁹ I brev av 23. mai 2019 fra Kirkerådet til departementet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Kirkerådet har 2 millioner kroner til disposisjon til kultur og satsing på regionale kultursentre. Midlene dekkes inn over mindreforbruk i 2020. Kirkerådet administrerer utlysning av midlene innenfor eksisterende stillinger og tildeler etter søknad.